

præceptum proprium religionis per se obligans ad orationem propter divinum cultum ; ergo non tantum obligat quasi per accidens propter necessitatem contingentem et extrinsecam ; habet ergo per se proprium tempus sue obligationis, et hoc est quod inquirimus. Secundo, quia alias qui nunquam sentiret illam vehementem et urgentem tentationem, nec videret proximum in simili necessitate, nunquam teneretur orare ; possent ergo multi totam vitam sine oratione transigere absque gravi peccato, quod profecto incredibile est. Præterea, quod attinet ad necessitatem proximi, non videtur illa sufficiens causa hujus obligationis ex vi solius charitatis, quia imprimis proximus habet libertatem ut non consentiat tentationi, et habet a Deo paratum sufficiens gratiæ auxilium ut id facere possit. Dices indigere majori et extraordinario auxilio, sine quo relinquitur in gravissimo periculo, et huic necessitatibus nos tenemur subvenire per orationem. Sed contra, quia non constat nobis orationem unius pro alio in tali necessitate esse medium necessarium, neque etiam esse efficax, quia oratio unius pro alio (ut Augustinus dicit) non est infallibilis : cur ergo imponenda est tanta obligatio in re tam obscura et incerta, si alioquin oratio per se et ratione sui non est in præcepto ? Tandem divinum gratiæ auxilium non solum est necessarium ad vincendam gravissimam et extraordinariam tentationem, sed etiam ad vincendas graves et ordinarias, vel determinate ad singulas, vel saltem indefinite et confuse, ut alicui non consentiamus, seu, quod idem est, ut omnibus constanter resistamus ; ergo si oratio est in obligatione propter necessitatem auxiliū, non tantum urgebit obligatio pro illo tempore gravissimæ et extraordinariæ tentationis, sed necesse est ut obligemur aliis etiam temporibus nos orationibus præmunire. Quod si auxilium illud pro aliis temporibus sperari potest absque oratione, et ideo non obligat tunc præceptum orationis, idem dici poterit in tempore gravissimæ tentationis. Nec facile ostendi poterit unde medium orationis sit magis necessarium in illa particulari necessitate, quam in hac generali, quæ semper ac continue nos premit.

15. *Præceptum orandi multoties in ritæ decursu obligat, etiamsi nulla sit orandi necessitas ex charitate proveniens.* — Hæ objectiones non proponuntur a nobis animo impugnandi communem doctrinam, sed explicandi illam. Censeo igitur divinum præceptum

orandi, sæpius et per se obligare in decursu vitæ, etiamsi non occurrant extraordinarii casus particulares, in quibus necessitas charitatis ad orandum obliget. Hoc mihi probant argumenta facta, illud præcipue, quod vita humana tota est unum continuum bellum, et consequenter unum continuum periculum, quod scimus sine continuo etiam Dei auxilio et protectione superari non posse. Scimus etiam ordinarium medium a Deo constitutum ad dandum hoc continuum auxilium, esse orationem. Ergo ipsa ratio dictat non esse expectandum extreum periculum ad orandum, essetque contra propriam salutem ad illas augustinias orationem restringere ; obligat ergo oratio sæpius ac per se ratione præsentis status. Unde fit ulterius verisimile obligare hoc modo, non solum obligatione charitatis propriæ, sed etiam religionis, quia, ut supra dicebamus, licet hoc præceptum ex nostra necessitate nobis innotescat, quia illam supponit ut materiam talis præcepti, non tamen est illa formalis et adæquata ratio talis præcepti, sed hæc est divinus cultus quem Deus intendit, cum constituit hoc medium tanquam necessarium ad subveniendum humanæ necessitati.

16. *Tempus aliquod in particulari, quo præceptum obliget orandi, designari non potest.* — *Tenemur tamen orare toties, quoties honestæ ritæ degende conveniens fuerit.* — Neque existimo auctores, qui particulares casus assignant, hanc generalem doctrinam excludere voluisse; sed quia difficile est certa tempora hujus obligationis in particulari designari, aliqua invenisse quæ certiora viderentur. De aliis vero vel nihil dicunt, vel indefinite loquuntur, sicut D. Thomas dixit præceptum religionis obligare ad orandum, quod certe non potest pendere ex particulari et extraordinaria indigentia vel ipsius orantis, vel alterius proximi. Et Paludanus dixit hanc obligationem oriri ex necessitate diligendi Deum super omnia, non immediate, sed mediante obligatione dandi Deo cultum latriæ. De tempore vero hujus obligationis, ait Paludanus nihil esse certum jure naturali, seu divino. Quod sane verum est, si velimus certum tempus in individuo, vel certam frequentiam designare. Nihilominus hic censeo habere locum doctrinam quam de præcepto divino pœnitentiæ suo loco tradidi, et pro his divinis præceptis affirmativis, ut charitatis, et similibus censeo esse generalem et necessariam ; nimis obligare hæc præcepta, ut actus eorum

non multo tempore differantur, sed aliquoties in vita fiant, quoties videlicet ad rectam et honestam vitam instituendam prudenti arbitrio judicatum fuerit. In particulari autem judicare quando sit nimia dilatio, vel quæ sit debita frequētia, prudenti arbitrio relictum videtur ex natura rei, sicut etiam hujus vel illius temporis electio voluntaria est. Crendo tamen tam necessariam esse orationem ad rectitudinem vitæ, ut non sit permittenda dilatio unius anni, nec fortasse unius mensis, quod usus ipse fidelium satis confirmat ; vix enim invenietur aliquis tam negligens in divino cultu, et circa suam salutem procurandam, qui non aliqua privata oratione frequenter utatur. Quapropter in praxi non existimo esse necessarium nos esse nimium sollicitos de præciso tempore hujus obligationis, quia regulariter omnes præveniunt, ut ita dicam, tempus illud ipso usu orationis.

17. *Aliquando poterit esse major aliqua necessitas orandi, sive id sit ex charitate, vel ex religione.* — *Ab oratione desisti non debet, si tentatio duret, sed potius tentatione crescente, oratio augenda est.* — Hac igitur generali obligatione præmissa, negandum non est quin in aliquibus occasionibus possit ex peculiari necessitate major quædam et peculiaris obligatio oriri, sive illa tunc perfineat proprie ad religionem, sive ad solam charitatem, quod speculative disputari posset, sed nunc non oportet, nam sufficiunt dicta. Quod ergo attinet ad orationem pro se ipso, existimo illam generalem obligationem orandi, primo et per se ordinari ad spirituale bonum ipsius orantis, quod attinet ad materiam orationis, nam de formali motivo jam dictum est esse cultum Dei. Primo ergo ac præcipue obligatur homo ad orandum pro se, maxime in spiritualibus, qua oratione prævenitur, ne incidat in temptationem, id est, non solum ut per temptationem non vincatur, sed etiam ut in illam incideré, aut ea graviter vexari non sinatur. Quod si, non obstante priori oratione, vel ordinaria, vel etiam extraordinaria, Deus permiserit hominem actu vexari gravissima temptatione, et ea ratione in periculo animæ suæ versari, non est dubium quin tunc tenetur homo peculiari obligatione ad orationem recurrere, ut omnes auctores docent, quia tunc maxime obligat charitas propria, atque etiam Dei. Et confidere tunc de sua libertate, esset magna superbia et præsumptio ; confidere autem de solo auxilio ordinario sufficiente, esset stulta negligentia. Tum

quia sæpe est moraliter necessarium extraordinarium auxilium. Tum etiam quia hoc sperandum est debito modo, et per media nobis a Deo proposita, inter quæ ex potissimis et maxime necessariis est oratio. Imo addit Medina, dicto Cod., quæst. 41, ad ultim., teneri hominem ad orandum, quoties tenetur se ad gratiam disponere, et quoties vult sacramentum suscipere, vel iter aut opus periculosum aggredi. Sed non sunt hujusmodi obligationes facile multiplicandæ. Nam, si sermo esset de oratione generatim, ut dicit ascensionem mentis in Deum, clarum esset eum, qui tenetur se ad gratiam disponere, teneri ad elevandam mentem in Deum ; tamen, quia agimus de propria petitione, non video cur non possit quis ex bono habitu et ordinario auxilio, statim ac revocat in mentem offenditionem aliquam Dei, illam detestari, et se disponere etiam amando Deum absque prævia petitione. Ibi ergo in rigore non video specialem præcepti obligationem, quamvis vix possit tunc homo timoratus non orare. Idem dico de suspicione sacramenti. De aliis vero occasionibus judicandum est juxta operis arduitatem ac difficultatem.

18. *Orationem, dum talis urget tentatio, missam facere grave peccatum est.* — Addo insuper, in hujusmodi occasionibus, pro quibus hæc oritur obligatio, illam omittere, grave esse peccatum non solum contra illam virtutem, contra quam vexat tentatio, verbi gratia, contra castitatem, sed etiam speciali modo contra charitatem, vel, ut probabile est, etiam contra religionem. Quia licet ea occasio religioni extrinseca sit, tamen ea posita, suboritur obligatio religionis. Sicut enim supra dicebam orationem esse medium ad impertranda Dei beneficia, non solum materialiter, ut petitio est, sed etiam formaliter, ut cultus est, ita quando peculiaris occasio postulat orationem, postulat illam ut cultum, ad quem pro tunc obligat virtus religionis. Nam, sicut virtutes ipsæ connexæ sunt, ita etiam interdum esse possunt earum præcepta. Sicut in occasione martyrii non tantum fides obligat ad confitendam fidem, sed etiam fortitudo ad sustinendum tormentum, quod tunc est necessarium occasione fidei. Hoc autem intelligendum est per se loquendo, et ex vi præcepti : nam per naturalem oblivionem interdum contingere potest, ut aliquis omittens orationem in aliqua ex his occasionibus, a peculiari culpa excusetur, quia neque advertit suam obligationem, neque aliquid ei occ

currit quod cogitationem orationis excitet: currit quod cogitationem orationis excitet: currit quod cogitationem orationis excitet: currit quod cogitationem orationis excitet:

19. Orare pro aliis tenemur ex præcepto divino per se spectato, et non aliunde.—Quod vero spectat ad orationem pro aliis, dubitari potest an præceptum orandi ad hoc obliget. In quo breviter dicendum est, ad orandum pro proximis in communi, et pro republica, vel pro communitate, obligare præceptum di-

vinum per se, et non spectata alia speciali necessitate, præter eam quæ hominibus quasi connaturalis est. Hoc suppono ex materia de charitate, nam ad illam virtutem pertinet haec obligatio, vel omnino, vel radicaliter. Obligat autem charitas ad diligendum commune bonum interdum plus quam proprium.

20. Præcepto divino orandi pro alio satisfit per communes orationes pro omnibus factas.—Hæc autem obligatio sufficienter impletur per communes orationes, quas unusquisque, non pro se tantum, sed etiam pro aliis fundit, a quibus neminem secundum charitatis ordinem excludere debet, exceptis orationibus publicis, de quibus infra dicetur. At vero in

particulari non obligat ordinarie hoc divinum præceptum ad orandum pro aliis, nisi vel ex officio, vel ex alia particulari obligatione ad hoc quis teneatur, ut de Praelatis, vel ministris Ecclesiæ postea dicemus, vel particularis casus occurrat, in quo proximus graviter indigeat. Hujusmodi autem est aliis casus hujus obligationis, quem auctores proponunt, qui negari non potest secundum veram rationem pietatis, cum teneamus proximum diligere sicut nos ipsos. Neque contra hoc obstat quod oratio pro alio non reputetur infallibilis, quia satis est ut cum magna probabilitate possit sperari ejus utilitas, et quod fortasse in re potest tale medium esse necessarium ad remedium proximi, juxta dispositionem divinæ providentiae. Denique in aliis necessitatibus obligamur subvenire proximis ut possumus, etiamsi non sit certus et infallibilis fructus talis remedii, quia humana providentia non semper tantam infallibilitatem et certitudinem requirit, maxime cum hoc subsidium facili negotio proximo præstari possit. Et per hoc responsum sufficienter est objectionibus superius factis.

FINIS LIBRI PRIMI.

INDEX CAPITUM LIBRI SECUNDI

DE ORATIONE MENTALI, AC DEVOTIONE.

-
- CAP. I. *De utilitate et necessitate mentalis orationis.*
- CAP. II. *De partibus mentalis orationis et actibus qui in illa exercentur.*
- CAP. III. *Corollaria ex superiori doctrina, quibus orationis mentalis partes magis explicantur.*
- CAP. IV. *Utrum oratio mentalis cadat sub præceptum vel sub consilium.*
- CAP. V. *Quomodo morales circumstan-
tiae in usu orationis mentalis obser-
vandæ sint.*
- CAP. VI. *Quid sit devotio, quidve hac
voce significetur.*
- CAP. VII. *Sitne devotio semper actus
religionis, et effectus mentalis oratio-
nis.*
- CAP. VIII. *Quas causas vel effectus
habeat devotio et mentalis oratio.*
- CAP. IX. *Quid contemplatio sit, et
quomodo ad mentalem orationem
comparetur.*
- CAP. X. *Qualis sit proprius actus con-
templationis, quantumque in eo du-
rari possit.*
- CAP. XI. *An contemplatio sit propria
perfectorum: ubi de triplici statu,*
- incipientium, proficientium et per-
fectorum.
- CAP. XII. *Utrum contemplatio possit
sine actu mentis inveniri.*
- CAP. XIII. *Utrum mentalis oratio pos-
sit consistere in solo actu voluntatis.*
- CAP. XIV. *Possitne subsistere in hac
vita contemplatio sine operatione
sensus.*
- CAP. XV. *Utrum mentis contemplatio
interdum impedit operationes sen-
suum externorum.*
- CAP. XVI. *Utrum intuitio Dei per visio-
nem beatam in mortali homine ex-
tasim efficiat in sensibus externis.*
- CAP. XVII. *Utrum ex intellectuali con-
templatione hujus vitæ sequi possit
extasis in actibus omnium sensuum,
etiam internorum.*
- CAP. XVIII. *Utrum in extasi fiat ab-
tractio ab omni motione corporis.*
- CAP. XIX. *Utrum contemplatio in raptu
vel extasi, prout est in intellectu,
sit operatio humana, et meriti capax.*
- CAP. XX. *Utrum contemplatio hujus
vitæ, quoad amorem qui in raptu vel
extasi habetur, libera sit et meritoria.*

